

Projektipäevik

Islandi kohtumine 11.05-15.05. 2015

Islandi kohtumisel osalesid õpetajad Kairi ja Kirsti. Reis Islandile kulges seekord viperusteta, kohale jõudsime natuke enne südaööd. Omaette elamus olid nii Islandil maandumine kui sõit lennujaamast pealinna. Ülevalt vaadates nägi Island välja kui katkiläinud šokolaad, erandiks valged mäetipud põhjapool – üldpildis domineeris pruun värv. Sõit lennujaamast hotelli hämmastas kahel pool teed oleva konarliku ja sammaldunud enamasti pruunika, sekka ka roheline *kuumaastikuga*, mis on Islandile väga iseloomulik.

Vaade Islandile

Reykjavik

Islandi kohtumisel toimusid projektikoosolekud ning tutvusime kohaliku lasteaia, põhikooli ja multikultuurse kooli tööga. Meile anti ülevaade laste vaba aja sisustamise võimalusest ja Islandi haridussüsteemist ning osalesime ühises workshopis, mille tulemus praeguseks juba kooli seina kaunistab. Lisaks õnnestus veidi tutvuda ka Islandi omapärase loodusega. Eriti meelde jäävaks kujunes aga südamliek vastuvõtt Ölduselsskoli õppealajuhataja lahkes kodus, kus saime maitsta kohalikke ja üsna omapäraseid suupisteid ning veeta õhtu kitarrihelide ja The Beatles'i laulude saatel.

Islandi projektikoosolekute päevakord:

- Projekti ühise hindamise ülevaade (Delphine Prantsusmaalt) – Üldine rahulolu on kõrge. Põhiliste probleemidena toodi välja: probleemid eraldatud toetuse kätte saamise ja kasutamisega (Itaalia, Kreeka); osades riikides vajalik loa taotlemine kohtumistel osalemiseks (Prantsusmaa, Kreeka, Itaalia), mis on takistanud õpetajatel planeeritud kohtumistest osa võtmist; vähe etteantud vorme (nt rahuloluküsimustikud jmt), mistõttu tuleb need ise välja töötada; napib tõlkeraha (ise kõike vajalikku füüsiliselt tõlkida ei jaksa); asendamised projektikohtumiste ajal - personali nappus.
- Ühise reeglistiku kujunduse ja illustratsioonide autorite valik
- Probleemilahendusvideote esitlemine
- Edasised tegevused ja kokkulepped

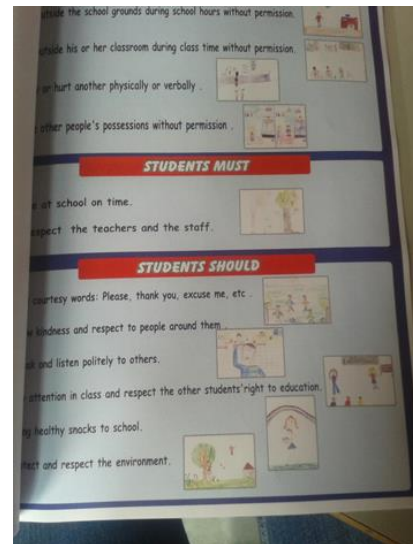
Edasiste tegevuste arutelu

Eesti videote esitlemine

Ühise reeglustiku kujunduse variandid

Lasteaed Hálsskógur

Lasteaed asetseb kahes kõrvuti asetsevas majas kooli lähedal. Ühes majas käivad 2-4-aastased lapsed, teises 5-6-aastased lapsed (kooli minnakse 6-aastaselt). Rühmas on keskmiselt 21 last. Sõltuvalt rühmast on korraga tööl 3 või 4 täiskasvanut (kas 1 õpetaja ja 2 assistenti või 2 õpetajat ja 2 assistenti). Lasteasutus sõlmib sügisel vanematega lepingu, milles määratakse lapse lasteaiakoha kasutamise aeg tundides päeva jooksul – kuni max 9 tundi päevas) ja täpselt sellest ajast peab lapsevanem õppeaasta jooksul last viies-tuues kinni pidama. Mõlemal majal on oma köök, menüü on ühine. Lapsed saavad lasteaias süüa kolm korda päevas. Lasteaiatasu koos söökidega on u 25000 ISK-i kuus.

Igal rühmal on kaks nõ koduruumi, rühmad on nimetatud puude järgi. Neljal päeval nädalas toimuvad tegevused laste kodurühmas. Reede on nõ avatud uste päev, kui kõik lapsed võivad viibida vabalt valitud ruumides ja tegeleda erinevate tegevustega vastavalt soovile. Suuremad lapsed käivad tihti külas väikeste majas, neid suunatakse noorematega tegelema ja nende eest hoolitsema. Traditsiooniks on suurte ja väikeste laste ühised ettevõtmised (feel trip jmt).

Analoogselt meie lasteaedadele koostavad ka Islandil õpetajad laste arengumappe, mida pidevalt täiendatakse. Põhiline erinevus on, et seal ei leia nn vaatluslehti arengukriteeriumitega, mida tuleb hinnata. Mapi põhisisu koosneb fotodest ja praktilistest töödest ning lapse füüsilise arengu näitajatest.

Huvitav on, et Islandil õpivad lapsed lasteaia viipekeelt Iga laps valib lasteaeda tülles ennast iseloomustava viipekeelemärgi, mis trükitakse ka tema nimesiltidele. Kõigel, mis on seintel kirjas islandi keeles, on juures vastav viipekeelemärk. Lapsed kasutavad märke ka omavahelises suhtlemises. Õpetajate jutu järgi on viipekeele kasutamine eriti tänuväärne väga lärmakatel hetkedel, mil viipekeelemärkide kasutamine koheselt rahu ja vaikuse majja toob.

Väga oluline on lasteaia looduskasvatus, eriti loodushoiu teema. Koos lastega tehakse komposti, kasutatakse seda uute taimede kasvatamisel, rajatud on väike köögiviljapeenar, kus saak ise koristatakse ja ära süüakse. Lasteaia juures on vastavalt nõuetele erineva prügi sorteerimise konteinerid. Prügi sorteerimine ja konteineritesse viimine toimub koos lastega. Õues käiakse iga ilmaga - lapsel peavad olema sobivad õeskäimise riided iga ilma jaoks. Õues on kombeks pakkuda lastele väikesi tervislikke vahepalasisid (puu- ja köögiviljalõike). Sarnaselt eesti lasteaedadega toimub palju õppekäike/väljasõite. Islandi lapsed magavad lasteaia lõunaund. Selleks laotatakse maha madratisid, voodipesu tuuakse kodust kaasa.

Islandil käivad tavalasteaia üldjuhul ka erivajadustega lapsed. Antud lasteaia käib samuti mitmeid erivajadusega lapsi. Muljetavaldav on sealne tugisüsteem. Näiteks raske erivajadusega liitpuudega laps tuleb lasteaeda korraliku ratastooli ning muu vajaliku inventari ja oma isikliku abistajaga/tugiisikuga (kohaliku omavalitsuse ja kogukonna toel). Sõltuvalt erivajadusest on ka ette nähtud kindel tundide arv päevas, mil laps saab vajadusel erispetsialisti abi (nt raske kõnepuudega lapsele on ette nähtud logopeedilisi tegevusi 2 tundi päevas). Lapsevanem teenuste ja vahendite eest ei maksa. Laps liigub kooli edasi koos vajaliku inventari ja isikliku abistajaga.

Laste lauad-toolid on lasteaia täiskasvanute kõrgusel, lapsed saavad toolile istuda lisaastme abil. Selline mööbel säästab õpetaja selga, samas on ka lapsesõbralik. Õpetajate jaoks on eraldi puhkeruum diivaninurga ja kohvimasinaga, kus rühma töötajad vahetustega saavad käia hinge tõmbamas. Paberitöö jaoks on samuti eraldi ruum, igal õpetajal on seal boks oma riulite ja arvutiga.

Kuigi Island on heaoluühiskond ja sealne elatustase üsna kõrge, on õpetajate mured sarnased eesti õpetajatega – lasteaiaõpetajatelt kuulsime, et õpetajaameti prestiiž langeb ja järjest vähem on noori, kes tahavad õpetajaks õppida. Rahul ei olda palgaga ja kokkuhoiule suunatud personalipoliitikaga.

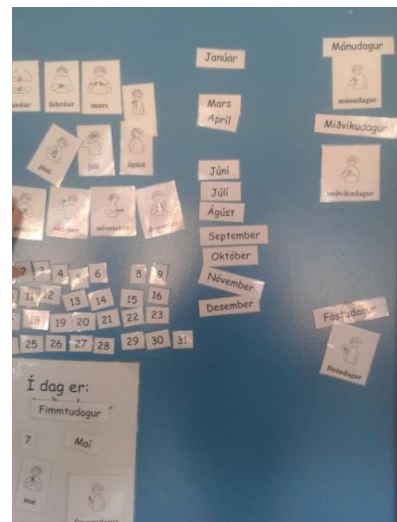
Lasteaia õueala

Mitmekeelsed tervitused

Nimesiltidel ja näidismaterjalidel on juures joonistatud viipekeelemärgid

Laste kootud vaibad

Laste magamisasemed

Õpetajate töötuba

Rühmaruum

Ölduselsskoli (põhikool - meie projektipartner).

Ölduselsskoli on põhikool, kus käivad 6-16-aastased lapsed. Sel aastal saab kool 40 aastaseks. Koolis on kokku 462 last ning 72 töötajat, neist 40 õpetajat, 6 administraatorit, 10 assistenti, 2 arenguterapeuti, 2 õpiabi assistenti, 1 koolinõustaja, 1 erihariduse osakonna juhataja, 1 raamatukoguhoidja, 1 söökla ülevaataja ja 1 meditsiiniõde.

Koolilapsed võtsid meid vastu Islandi lippude ja lauludega. Väga ilus oli Ölduselsskoli laul, mille oli kirjutanud kooli muusikaõpetaja, kes lapsi kitarril saatis.

Meile näidati kõigepealt 4. klassi õppetegevusi. Selles klassis käib 48 last, keda õpetavad igapäevaselt 3 klassiõpetajat. Kõiki tunde, v.a loovusainete (sh. käsitöö, kokandus, puutöö, muusika) ja kehalise kasvatuse tunde, annavad klassiõpetajad. Tunnid toimuvad alagruppides: lapsed on jaotatud 3 klassiõpetaja või erinevate loovusainete/kehalise kasvatuse õpetajate vahel, liikudes klassist klassi. Meil oli võimalus tutvuda kõigi eeltoodud loovustundidega. Positiivsena jäi silma, et nii puutöö kui käsitöö tunnid olid ette nähtud nii poistele kui tüdrukutele.

Hiljem aga tutvustasid lapsed oma klassiruumides meile erinevaid õppemeetodeid, mida nende klassis kasutakse. Õpilased olid kahe-kolmekaupalaudade taga, iga laud esindas üht nende klassis kasutatavat õppemeetodit. Liikusime ühe-kahekaupa ühe laua juurest teise juurde. Kuigi lapsed olid väga noored, tuli tegevuste tutvustamine inglise keeles neil suurepäraselt välja. Esindatud olid nii intellektuaalsed teadmisi parandavad kui ka sotsiaalseid oskusi arendavad tegevused (mõttemütsid, Olweus'i probleemilahendusvõtted jmt). Lapsed on samal moel neid tegevusi ka vanematele tutvustanud.

Pärast õppetegevuste vaatlust viis kooli juhataja Adalheidur Diego meid jalutuskäigule läbi kooli. Nägime koolile kuuluvat välibasseini (seal toimuvad ka ujumistunnid - soe vesi pärineb maapõuest) ning kooli spordisaali. Spordisaalis käivad lapsed ka söömas. Enne söögivahetundi tuakse saali kõrval asuvast ruumist sisse ratastel moodullauad/toolid ja paigutatakse oma kohtadele. Kõrvalasuvast köögist tuakse saali ka soe toit. Iga laps võtab toidu endale ise. Panime tähele, et lapsed tõstsid endale küll sooja sööki, kuid värsket salatit jäi enamikel puutumata. Õpetajad kommenteerisid nähtut sellega, et lastel on vaba valik ja salatit

paljud lapsed süüa ei taha. Õpetajad valutavad südant järjest suureneva rämpstoidu tarbimise pärast, tervislikku toitumist püütakse propageerida erinevate valikute ja temaatiliste tegevuste kaudu.

Nägime ka loodusklassi ning õpetajate töötuba, kus õpetajad saavad pärast tunde omaette meetoodilist tööd teha (arvutid, käsitöömaterjalid). Sarnaselt lasteaiaga on õpetajate tuba pigem puhkeruumiks. Kooli saalis toimuvad aktused ja vanemate laste poolt läbi viidud muusikalid. Saal on varustatud väga hea heli- ning valgustehnikaga. Kui vanemate klasside lapsed õues olla ei taha, võivad nad olla saalis ja mängida pingpongi. Algklasside lastele on väljas olemine kohustuslik. Kooli õuel on mitmekülgne mänguväljak erinevate atraksioonidega (kiiged, batuudid, ronimissein, jalgpalliväljak jms.) seda on hiljuti uuendatud ning uuendatakse veelgi. Muuhulgas tutvusime ka nn pikapäevarühma ehk Pärast Kooli programmi ruumidega, kus on mitmekesised võimalused aja veetmiseks ja hobitegevusteks, sisustatud on korralik köök jmt.

Koolikoridorides on eraldi klaasseintega boksid arvutiklassid. Nägime kuidas 7. klassi õpilased tegid arvutiklassis iseseisvat loodusõpetuse tööd. 7-9 klassis toimuvad tihti ka projektinädalad, siis on kõik õppetegevused on omavahel integreeritud. Üks õpetaja rääkis meile, et neil on klassis parajasti käsil lindudega seotud projekt, mille käigus jälgitakse pidevalt ka eesti linnuvaatluskaameraid, et tutvuda lindude elu-olu ja käitumisega reaalselt.

Kooliaasta on Õlduselsskolis jaotatud kaheks semestriks, iga semestri lõpus toimub hindamine. Lapsed 1.-4. klassini ei saa hinded vaid sõnalisi hinnanguid (suurepärase, hea, rahuldav jne.), alates 5. klassist hakatakse lapsi hindama A-F süsteemis. Lapsed lähevad kooli 22. augustil ja kool kestab 9. juunini. Kui lapse tunnistus on üle antud, toimub lapse, lapsevanemate ja klassijuhataja vestlus. Koolil on olemas ka e-kooli analoog, mille nimetuseks on infomentor.

Kooli õppekavast

Islandi haridusnõukogu on ette kirjutanud, mitu minutit peab õpetaja nt. 4 aasta jooksul ühte õppeainet käsitlema. Juhataja saab õppekava koostamisel valida, kui tihti on ette antud õppeainet nädalas erinevates vanuseastmetes. Samuti võivad tunnid olla erineva pikkusega. Näiteks mõned tunnid on 40 minuti pikkused, teised kestavad 60 minutit ja mõned 80 minutit. Kool algab erinevatel kellaaegadel ja lõpeb samuti. Vanemate klasside lapsed saavad endale valida vabaaineid.

Reykjaviki hariduspoliitika eesmärgiks on, et kool peab olema paindlik lapse individuaalsetele vajadustele suhtes ja et iga õpilane püstitaks koos õpetaja ja lapsevanemaga endale individuaalse õpieesmärgi. Rõhk on õpilase heaolul ning et diskrimineerimist ei toimuks päritolu, soo, klassi, religiooni või erivajaduse tõttu. Õlduselsskoli eesmärgiks on tagada lapse heaolu koolis ja et lapsed edeneksid õppimises. Samuti, et iga laps oleks valmis eluks ja tööks demokraatlikus ühiskonnas. Oluliseks peetakse omaalgatust, iseseisvust ja enesedistsipliini. Kooli väärtused on võimekus, austus ja ambitsioonikus.

Koolil on vanemate ühendus, mis saab kokku kord kuus. Vanemate ühendus korraldab lastevanematele mitmeid kursusi ja loenguid. Samuti on nad kaasatud ürituste (peod, lõpetamised, kevadfestival) korraldamisse. Nad tervitavad uusi lapsevanemaid kohvikus ja toetavad õpilaste väljasõite finantsiliselt.

Koolis toimus projektipartneritele ka tore workshop - meile jagati alused, eri värvi lõnga ja liim, millest iga projektikülaline tegi lõngapildi vabalt valitud teemal. Need lisati Ölduselsskoli laste ja õetajate valminud piltidele ning sellise toredate ühistöö tulemusena valmis pannoo kooli juubeli tähistamiseks

Ölduselsskoli

Õueala - taamal väljaku sisse ehitatud batuut

Laste tervituslaul

Projektiriikide stendid

Ettevalmistused söögivahetunniks

Välibassein

Kokandustund

Pikapäevarühma köök

Kunstitund

4. klassi sisseelamisharjutus (energiser)

Poisid tutvustavad I-movie kasutamist tundides

Olwèus`i kiusamise ennetamise meetodid

Islandi keele õppimise meetodid

Puutöötund

Käsitöötund

Ühistööna valminud pannoo

Meie panus ühisesse pannoosse

Tutvumine Fellaskoli - multikultuurilise kooliga

Külastasime põhikooli, mis asub piirkonnas, kus elab palju immigrante. Lapsed on põhiliselt Euroopa ja Aasia päritolu. Kooli juhataja Kristin tegi meile ringkäigu koolimajas ning tutvustas lühidalt oma kooli. Selles koolis käib 337 õpilast. 70% neist on emakeeleks mõni muu keel, islandi keel aga 2. või 3. õpitav keel. Nende koolis on ka eraldi osakond autistlikele lastele. Kooli eesmärgiks on, et kõik lapsed tunneksid end nagu kodus ning osutaksid austust ja sallivust kooli, õppimise ja teiste inimeste vastu. Võrdselt oluliseks peavad nad nii akadeemilisi teadmisi kui kunsti ja loovust. Kooli õpetajad saavad koolitusi, kuidas õpetada islandi keelt 2. või 3. keelena ning omandavad teadmisi immigratsioonipoliitika kohta. Kõik õpetajad selles koolis on islandlased.

Kui lapsed tulevad kooli, siis esmalt toimub vestlus vanematega vajadusel tõlgi vahendusel. Toodi välja, et koostöö lapsevanematega on aeg-ajalt keeruline kultuuriliste erinevuste, erinevate väärtushinnangute ja tõekspidamiste tõttu. Esmalt õpetatakse lastele islandi keelt 2. või 3. keelena, hiljem hakatakse õppima islandi keelt läbi erinevate ainete. Töö on korraldatud koolis nii, et õppimine on seotud vabaajategevustega ning lapsed on koolis pikemalt kui koolilapsed reeglina (8.00-15.40). Nii saavad nad olla kauem islandikeeles keskkonnas ja omandavad kergemini islandi keele.

Ringkäigu jooksul külastasime mitmeid klasse, rääkisime õpetajate ja lastega. Lapsed tutvustasid oma päritolu ja nii mõnedki rõõmustasid kohates projektikülastest kaasmaalasi. Lapsed tundsid huvi meie päritolu ja külaskäigu eesmärgi vastu, mida neile tutvustasime. Muljet avaldas selle kooli õpetajate entusiasm ja nende tööalased oskused – seda, et nende tehtud töö väga head vilja kannab, näitavad nii kooli õpilaste akadeemiliste teadmiste paranevad tulemused kui koolis nähtud laste säravad silmad ja rõõmus meel.

Multikultuurne kool

Islandi haridussüsteem

Islandi haridusosakonnas tutvustas meile Islandi haridussüsteemi pr. Gudrun Ebba. Islandi koolide prioriteetideks on: demokraatia, kunstiline-ja loovmõtlemine ja kooli hea atmosfäär.

Eelkoolides käivad lapsed alates 9. elukuust (sõimed). Islandil on 63 eelkooli, kus käib umbes 6000 last. Kohalik omavalitsus otsustab, palju vanem maksab eelkooli eest, see on umbes 15-20% kogu lasteaiamaksust. Alla 2-aastaseid hoiavad reeglina kodulastehoiud, mida nõustab haridusosakond.

6-16.-aastased lapsed käivad põhikoolis. Põhikool on Islandil 6-16. aastastele lastele kohustuslik. Põhikoole juhivad omavalitsused. Vanemad ei maksa põhikooli või erikooli eest, maksustatud on ainult erakoolid. Islandil käib umbes 600 õpilast erakoolides. Tuntumad neist on katoliku, baptisti, stainerkool. Samuti on üks kool, kus on eraldi tüdrukute ja poiste klassid. Kõigil lastel on õigus käia oma piirkonna koolis, kuid nad võivad valida ka mõne teise kooli. Islandil on 36 põhikooli ja neis käib umbes 36 000 õpilast. Kohalik omavalitsus paneb paika koolipoliitika ja toetab koole rahaliselt. Iga laps veedab koolis päeva jooksul umbes 6 tundi. Enamikes koolides nõutakse, et laps viibiks vahetundide ajal õues. 16-20.-aastased lapsed võivad minna keskkooli, kutsekooli jne. Koolid kestavad kas 2 või 3 aastat sõltuvalt noore edasiõppimise soovidest. Islandil on paindlikud võimalused noorte edasiõppimiseks, et iga noor saaks võimaluse leida sobiv amet, millel tööle asuda.

Haridusprogrammid Islandil

Pärast kooli programm (pikapäevarühm + huviringid). Seotud koolidega ja on vanematele tasuline. Suunaks on integreeritus koolitegevustega. Logistika võimaldab koolil lapsed saata väljaspool toimuvatesse huviringidesse bussidega, ülejäänud lapsed veedavad vaba aega koolis selleks ette nähtud ruumides.

Suvetegevused lastele 10. juunist kuni 25. augustini (kursused, sporditegevused, matkad, kunstitegevused). Lastel on ka võimalus käia suvel 4-6 tundi nn töömalevas ja saada selle eest natuke palka.

Immigrantidele suunatud programmid. Nendes koolides on laste kõne hea, kuid tööd tuleb veel teha teksti mõistmisega.

Looduse ja keskkonnahariduse programmid: teema on südamelähedane tuntud inimestele, kelle abil lastele teadmisi jagatakse. Õppeprogrammi on kaasatud nt Islandi laulja Björk, kes viib lapsed looduseni läbi oma muusika ja laulude. Selleks saavad koolid I-padid koos juhendi ja muude materjalidega. Antud õppevahend liigub ühest koolist teise.

Elamused/kultuuriprogramm

Hariduseluga tutvumise kõrva saime osa ka kohalikust kultuurist. Tore oli islandi õhtu õppealajuhataja Adalheiduri lahkes kodus. Pererahvas kostitas meid omakeedetud maitstva kalasupiga ja Skyri (jogurtilaadne toode) koogiga. Sekka pakuti ka kohalikke delikatesse nagu vaalaliha, lambapeasupistid ja mädandatud haikala. Meie jaoks oli vähemalt viimane küll liialt eksootiline, kuid ära sai proovitud seegi. Kohal olid ka kooli õpetajad eesotsas muusikaõpetajaga, kes kitarril viisi üles võttis. Nii jätkuski meeleolukas õhtu jõudumööda laule kuulates ja kaasa lauldes.

Tegime lähiümbruskonnas ka väikese ringsõidu, et natukene kohalikkude loodust näha. Esmalt viidi meid Hellisheiði elektrijaama, kus tutvusime geotermaalenergia näitusega. Meile tutvustati, kuidas Islandil kasutatakse ära olemasolevat energiat võimalikult loodussäästlikult. Saime interaktiivsete tahvlite abil tutvuda toimunud maavärinate, nende tagajärgedega jmt. Hveragerdi külas tegime tutvust kuumaveeallikatega, milles saime muna keeta (võttis aega umbes 10-15 minutit). Kuna õpetajad on teadupärast uudishimulik rahvas, siis anti eelnevalt ranged juhtnöörid sõrmi ja muid kehaosi mitte vette kasta, kuna vesi on neis väga tuline. Nägime maa sisse ehitatud leivaküpsetusahju ja maitseime seal küpsetatud leiba. Islandlased söövad musta leiba nagu meiegi, nende magusapoolne soe leib maitse soolavõiga väga hästi. Saime võimaluse geisreid vaadata, näha Gullfossi juga ning rahvusparki. Seda kõike Islandi tujuka ilma saatel, mil nägime/tundsime nii päikest, paduvihma, sinist ja tinahalli taevast kui läbilõikavat tuult. Kohalikel on ilma kohta tabav ütlemine: kui sulle praegune ilm ei meeldi, siis oota viis minutit.

Islandi õhtu

Kõik projektipartnerid koos

Lambapeasnäkid

Vaalaliha

Skyri kook

Munade keetmine

Leivaküpsetusahi

Maa sees küpsetatud leib

Vaade rahvuspargist

Gullfossi juga

Strokkuri geiser

Laupäeva varahommikul jätsime hüvasti karge ja karmi Islandiga ning selle erilise maa soojade ja südamlike inimestega, kes kuuluvat lausa maailma õnnelikemate hulka. Meie usume, et nii see tegelikult ongi. Hüvasti Island, kohtumiseni Itaalias!